LAISVĖ—LIBERTY
Vienintelis lietuvių kalboje dienraštis Rytinėse Valstijose
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) .. 9.00
Kanadoje 9.00
Kitur užsienyje 10.00
Metams prenumerata:
Jungtinėse Valstijose $8.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone VIrginia 9-1827
PRICE 5c A COPY

No. 20 **** Richmond Hill 19, N. Y., Antradienis, Sausio (Jan.) 31, 1956 ****

EISENHOWERIS IR EDENAS APTARIA BULGANINO PLANO ATMETIMĄ

KRISLAI

Jie prisitaikins
Istorija kartojas
Norvegijos D. P.
Sportas sniegynuose
A. Šilėnas

Kitaip ir negalėjo būti — Kinija, kuri dabar turi maišytą, socialistiniai - kapitalistinę ekonomiją, po kelerių metų pilnai pereis socializman. Visa pramonė bus nacionalizuota, kaimuose bus einama prie kolektyvizacijos. Taip anądien pasakė Mao Tse-tungas. Tai didžiulės svarbos žinia. Socializmas įgalins Kiniją tapti industrine šalimi, o industrializacija ją laiku padarys galingiausia šiame pasaulyje, nes tą garantuoja jos didžiulis gyventojų skaičius.

. . . . .

Kas atsitiks su tais taip vadinamais "nacionaliniais buržujais," tai yra su tais kinų kapitalistais, kurie iki tol valdė savo dirbtuves ir bendradarbiavo su liaudies valdžia?

Ogi, jie turės ir vėl prisitaikinti. Jie mokėjo prisitaikint prie tapimo savininkais, kurie dalinosi galia su unijomis ir liaudiška valdžia, jie dabar turės prisitaikinti prie tapimo vedėjais, technikais, o nuosavybė pereis darbininkų rankosna.

. . . . .

Lietuvių Meno Sąjunga baigia vieną didelį darbą ir eina prie kito. Šio mėnesio 15 dieną pasibaigs kampanija prenumeratų rinkimui Vilkelio-Bijūno eilių rinkiniui "Gyvenimo Sūkuriai." LMS tuojau mesis į kitą vajų: už kompozitoriaus Prano Alevičiaus rinktinių muzikos kūrinių išleidimą.

. Tas rinkinys irgi išeis su prenumeratų pagalba. Esu tikras, kad mūsų chorai rasis pirmose eilėse prenumeratų rinkime. Kas geriau negu chorai pažįsta Alevičiaus užsitarnavimus?

. . . . .

Norvegijos Darbo partija susitarė su Tarybų Sąjungos Komunistų partija bendradarbiauti, pasikeičiant informacija, delegacijomis ir tt.

Istorija kartojasi. Po Pirmojo pasaulinio karo Norvegijos Darbo partija siuntinėjo delegacijas Maskvon ir net per kelerius metus derėjosi pie įstojimą į Kominterną. Trygve Lie ilgai konferavo su Leninu.

Iš derybų nieko neišėjo ir su laiku Norvegijos Darbo partija tapo aiškiai anti-komunistinė, socialdemokratinė.

Ji socialdemokratinė ir šiandien, bet ne grigaitiška. Tokių socialdemokratų, kaip Norvegijos, pasaulyje darosi vis daugiau. Vieną gražią dieną lietuviškieji menševikai gali atsirasti pilnoje izoliacijoje.

. . . . .

Pasaulinė žiemos sporto olimpiada Cortinoje, Italijoje, atnešė kai kurių staigmenų: tarybinio bloko kraštų sportininkai pasirodo žymiai geriau, negu laukta, nors pati TSRS pirmu kartu tokioje žiemos sporto olimpiadoje dalyvauja.

Bet nesvarbu, kas laimi,—svarbu, kad susitinkama taikinguose balto sniego laukuose, kad susitinkama kaip draugai, o ne mūšio lauke kaip priešai.

. . . . .

Beje, keli pulkai italų alpinistų karių sunkiai darbavosi, kad atvežti pakankamai sniego iš aukštesnių kalnų vietovių, nes kur turėjo vykti olimpiada, sniegas perdaug ištirpo. "Na, ir žiema!" sakė vienas rusas sportininkas, kuriam žiema reiškia — sniegas nuo gruodžio pradžios iki kovo pabaigos...

Mend.-France ir Mollet dar nėra susitarę

Paryžius. — Vidujiniai nesutikimai socialistų-radikalų koalicijoje, sakoma, darosi aštresni. Radikalų vadas Mendes France norėjo tapti bent užsienio reikalų ministru, bet socialistas Mollet su tuom nesutinka. Socialistai norėtų, kad Mendes-France taptų vice-premjeru be ypatingų pareigų. Socialistai ir radikalai taipgi negali susitarti, kaip atsinešti į komunistų paramą. Mollet paskutinėmis keliomis dienomis smerkė komunistus kaip "Maskvos įnagį," bet Mendes-France paskutiniu laiku komunistų neatakuoja. Vienok, Mollet, panašiai kaip Mendes-France, numato išsilaikyti valdžioje su komunistų balsų parlamente pagalba.

Iš Šiaurės Afrikos tuo tarpu ateina žinios, kad tenykščiai francūzai kolonistai yra griežtai priešingi Mollet'o vadovaujamai valdžiai, kuri susidarys šiomis dienomis. Tie kolonistai bijo, kad socialistų-radikalų koalicija darys perdideles nuolaidas arabiškiems nacionalistams Alžyre ir Maroke.

Išteisino Harvey Matusovą

New Orleans. — Apeliacinis teismas išteisino Harvey Matusovą, kuris žemesnio teismo buvo nuteistas už ankstyvesnio savo liudijimo ištraukimą. Matusowas, kaip žinoma, per keleris metus buvo vienas svarbiausių Teisingumo departmento informerių, bet paskui parašė knygą, kurioje jis prisipažino melavęs, kai buvo liudininku prieš pažangiečius.

ORAS NEW YORKE

Vėjuota, šalčiau, gali būti ir sniego.

Skaitlingas laisviečių sąskrydis

Entuziastiškas dalininkų suvažiavimas nubrėžė planus dienraščio stiprinimui

Richmond Hill, N. Y. — Praeitą sekmadienį, sausio 29-tą, Lietuvių Kultūriniame Centre įvyko 42-as iš eilės Laisvės Bendrovės dalininkų (šėrininkų) suvažiavimas. Jis buvo skaitlingas, viltingoje nuotaikoje pravestas ir pilnas konstruktyvių diskusijų apie laikraščio ateitį ir dienraščio išėjimo užtikrinimą.

Suvažiavime dalyvavo 121 dalininkas ir geras skaičius svečių—stebėtojų. Buvo dalininkų iš Naujosios Anglijos, Pennsylvanijos, New Jersey ir kitų lietuviškų kolonijų, lygiai kaip iš paties Didžiojo New Yorko.

Suvažiavimą atidarė Kooperatyvės Spaudos Bendrovės sekretorius Stakovas, kuris prašė dalininkų išrinkti suvažiavimo pirmitas J. Skliutas iš Worcesterio ir vice-pirmininku G. Šimaitis, iš Montello, kitas Naujosios Anglijos veikėjas.

Į rezoliucijų komisiją išrinkti J. Bekampis, V. Kazlauskas ir P. Bečis.

Pirmininko Skliuto pasiūlymu suvažiavimo dalyviai sustojo rimties valandėlei, kad pagerbti mirusius Laisvės skaitytojus.

Dienraščio klausimas

Suvažiavimo disukusijos vyriausiai sukosi aplink vieną klausimą: kaip geriausiai išlaikyti Laisvę kaip dienraštį.

P. Buknys, laikraščio administratorius, nurodė, kad praeitas vajus atnešė Laisvei dvigubai daugiau naujų skaitytojų, negu metai prieš tai, kad ekonominė laikraščio padėtis yra kiek geresnė, negu atrodė pusmetis atgal, kuomet staigiai prisiėjo sumažinti laikraščio formatą perpus. Bet buvo nurodyta, kad labai techniška padėtis (linotipininkų stoka spaustuvėje) ir finansinė padėtis irgi negarantuoja, kad neprisiartins krizė.

Plačiai kalbėta apie galimybes leisti du-kart-savaitinį laikraštį arba savaitraštį, bet didelė dauguma dalininkų, galima sakyti, vienbalsiai, nutarė, kad reikia dėti visas pastangas ir toliau išleisti Laisvę dienraščiu.

Prenumerata ir fondas

Visi dalininkai sutiko su siūlymu, kad laikraščio prenumerata vra permaža. Nurodyta, kad ta pati prenumerata egzistuoja jau beveik 30 metų, tuo tarpu, kai viskas taip nepaprastai pabrango ir dolerio vertė yra žymiai mažesnė, galima sakyti, keletą kartų mažesnė, negu buvo tuo laiku.

Bet prenumeratos kėlimo reikalas paliktas naujajai direktorių tarybai.

Ilgai diskusuotas klausimas, išklausyti įvairūs raportai apie finansus ir prieitą išvados, kad reikia sukelti bent $15,000, kad garantuoti laikraščio išlaikymą dienraščiu. Taipgi nutarta praplatinti Laisvės Prietelių Klubą, priimant į jį visus, kurie pasimokės $25. Iki šiol metinė duoklė į Prietelių Klubą buvo $50.

Laikraščio turinys

Šis suvažiavimas pasižymėjo ypatingai gyvomis diskusijomis apie laikraščio turinį, į kurias įsijungė didesnė dalis dalininkų. Vyriausias redaktorius R. Mizara plačiame raporte pagrindiniai nagrinėjo laikraščio turinio klausimus. Jis sakė, kad redakcija, dėl darbo jėgų stokos, nepajėgią laikraštį apdirbti kaip norėtųsi, bet pastangos dedamos pasiekti kuo platesnį tobulumą. Jis sakė, kad redaktoriai nori žinoti skaitytojų nuomones ir yra pasirengę iš jų mokintis.

Didelė dalis skaitytojų-dalininkų turėjo nuomones apie raštus iš Lietuvos, nors tos nuomonės buvo skirtingos. Vieni laikėsi nuomonės, kad Laisvė talpina perdaug žinių apie Lietuvą, kiti, kad tos žinios reikalingos, bet gaila, kad jos parašytos Amerikos lietuviams nevisuomet suprantama kalba; treti vien reiškė nuomonę, kad žinios jiems patinka, kai jos yra iš jų apylinkių.

Prieita išvados, kad žinios iš Lietuvos, kurios, bendrai kalbant, labai branginamos skaitytojų, turėtų būti patiektos Amerikos lietuviams suprantamesnėje formoje ir gyvesniame styliuje.

Taipgi daug diskusuota apie korespondencijas, apie reikalą aprašyti kolonijų įvykius, apie tai, kad laikraščiui būtina turėti ir korespondentus paties Didžiojo New Yorko apylinkėse, kad Vietinės žinios būtų įdomesnės ir t. t.

Po suvažiavimo, kuris užsidarė išrinkus naują direktorių tarybą, įvyko banketas, kuriame, apart dalininkų, dalyvavo ir didelis svečių skaičius.

Per Pragos radiją

Arbenz kalbėjo guatemalams

Praga. — Buvęs Guatemalos liaudiškos valdžios prezidentas Arbenzas Guzmanas per Pragos radiją pasakė kalbą į Guatemalos gyventojus. Jis sakė, kad fašistinė Armaso diktatūra panaikino beveik visas socialines reformas, kurias įvedė demokratinė valdžia. Jis sakė, kad valstiečių atsiekti laimėjimai atimami, lygiai, kaip darbininkų.

Arbenzas pranašavo, kad Lotynų Amerikos žmonės artimoje ateityje paseks Azijos ir Afrikos žmones ir privers savo valdžias laikytis labiau nepriklausomos ir anti-imperialistinės politikos.

Mirė rašytojas H. L. Mencken

Baltimore. — Čia savo lovoje, miege, mirė H. L. Mencken, rašytojas, kritikas ir jumoristas, kuris buvo pagarsėjęs po Pirmojo pasaulinio karo. Jis turėjo 75 metus amžiaus.

1948-ais metais Menckenas turėjo lengvą smegenų kraujogyslių smūgį ir nuo to laiko gyveno visiškoje ramybėje, nerašydamas ir nesirodydamas viešumoje.

Daktarai konstatavo, kad jis dabar mirė miegodamas, nuo širdies smūgio.

10 žmonių sudegė Baltimorėje katalikų parapijos parengime

Baltimore, Md. — Baisi tragedija čia įvyko vienname bažnytiniame parengime, St. Rose of Lima katalikų parapijos surengtame, kur prasidėjęs gaisras sukėlė paniką. Parengimo dalyviai, kurių buvo virš 1,000, pradėjo veržtis link durų ir langų gaisrą pastebėjus. Bent 10 žmonių, jų tarpe trys vaikai, tapo mirtinai sutrempti. Virš 220 asmenų tapo sužeista.

Užmuštieji radosi prie langų, per kuriuos į paniką įpuolę parengimo dalyviai bandė išsiveržti laukan.

Raudonasis Kryžius sako, kad 110 asmenų buvo nuvežti į ligonines, kur jie buvo gydyti ir paskui paleisti.

Nelaimė įvyko Baltimorės dalyje, kuri žinoma kaip Brooklynas. Gaisras prasidėjo sekmadienio popietį apie 15 minučių po penktos valandos. Po kokių dviejų valandų gaisras buvo užgesintas ir pastatas nesudegė. Jeigu ne panika, jeigu parengimo dalyviai būtų tvarkingai, be sąmyšio, apleidę salę, sako stebėtojai, visa nelaimė būtų buvusi išvengta.

Seoulas. — Pietų Korėjos generalinio štabo viršininkas gen. Lee sako, kad Amerika turėtų duoti P. Korėjai atominių ginklų, nes jai gresia "pavojus iš Šiaurės."

Alabamoje

Boikotas tęsiasi prieš autobusus

Montgomery, Ala. — Jau devintą savaitę Montgomery tęsiasi negrų boikotas prieš miesto autobusus. Negrai atsisako važinėti segreguotuose autobusuose Apie 40,000 negrų, kurie paprastai sudarydavo 75% visų keleivių, dabar vartoja kitokias susisiekimo priemones: jie pavažinėja viens kitą automobiliais arba eina darban pėsti.

Prie boikoto prisidėjo ir kai kurie baltieji gyventojai, ypatingai studentai, bet jų skaičius kol kas nedidelis.

Iš Lietuvos

Mirė du liaudžiai atsidavę žmonės: gydytojas, veikėja

Vilnius. — Čia iš gyvųjų tarpo pasitraukė du Lietuvos darbo žmonių reikalui atsidavę žmonės: daktaras S. Labenskis ir ilgametė darbininkiško švietimo veikėja, komunistė A. Leimontaitė.

Dr. Labenskis gimė Mariampolėje (dabar Kapsukas). 1936 metais jis baigė Kauno universiteto medicinos fakultetą, paskui dirbo gydytoju Romainių sanatorijoje. Karo metu jis buvo fronte, kaip gydytojas Lietuviškojo jungtinio gretose.

Pokario laiku jis gydytojavo Vilniuje, kur tapo žinomas kaip sąžiningas ir atsidavęs gydytojas bei draugas.

Mirusioji Leimontaitė gimė 57 metai atgal Kauno darbininkiškoje šeimoje, vėliau gyveno ir dirbo Rygoje, Leningrade ir kitur. Ji dar 1920 metais įstojo į Komunistų partiją ir per visą laiką ištikimai darbavosi darbo žmonių reikalui.

Eisenhoweris tą planą jau yra atmetęs

Washingtonas. — Britanijos premjeras Eden pramadienio rytą britų laiv. atplaukė New Yorkan, is kur prezidento Eisenhowerio privatiniu orlaiviu buvo išskraidintas Washingtonan. Čia Edenas tuoj buvo priimtas prezidento Eisenhowerio ir dabar vyksta pasitarimai, vyriausiai apie tarybinio premjero Bulganino pasiūlytą ne-agresijos paktą ir padėtį Artimuosiuose Rytuose.

Kaip yra žinoma, praeitą savaitę TSRS ambasadorius Zarubinas pristatė prezidentui Eisenhoweriui laišką nuo premjero Bulganino. Tame laiške Bulganinas siūlė, kad Amerika ir Tarybų Sąjunga pasirašytų draugiškumo paktą.

Savaitės pabaigoje Amerikos ambasadorius Bohlenas Maskvoje pristatė Eisenhowerio atsakyma. Eisenhoweris sakė,, kad Amerika nemato reikalo ne-agresijos paktui, o vietoje to pageidautu bendros taikai palankesnės atmosferos, geresnės tarptautinių santykių dvasios.

Iš Europos sostinių pranešama, kad Eisenhowerio atsakymas iššaukė nemažai nusivylimo, bet tikimasi, kad Tarybų Sąjunga ir Jungtinės Valstijos dar pasikeis kitais siūlymais ir kontr-siūlymais.

Easton, Pa.

Alex Ogent mirė sausio 26 d., St. Luke's ligoninėje, Bethlehem, Pa. Kūnas pašarvotas J. Katino koplyčioje, 2101 Northampton St., Eastone. Laidotuvės įvyks sausio 31 d., 2 val. popiet, Eastono kapinėse.

Velionis paliko liūdesyje žmoną Nellie (Davidonis), dukterį Julią, du brolius. — vienas St. Louis, Mo., kitas Argentinoje, — tris seseris Lietuvoje, ir daugiau giminių ir artimų draugų.

Šią liūdną žinią pranešė laidotuvių direktorius Katinas penktadienį, popiet, kuomet šeštadienio laida buvo atspausdinta. Velionio šeimai reiškiame užuojautą. Apie velionio mirtį ir laidotuves, spėjame, vietos draugai praneš korespondencijoje.

L. Administracija

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY

The Laisve, Inc.

Established April 5, 1911

Every day except Sundays, Mondays and Holidays

110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

President V. KAZEL; Secr-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year $8.00	Canada and Brazil, per year $9.00
United States, per 6 months .. $4.50	Canada and Brazil, 6 months $5.00
Queens Co. ..... $9.00 per year	Foreign countries, per year $10.00
Queens Co. ..... $5.00 per six mos.	Foreign countries, 6 months $5.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879

7-TOJI ŽIEMINĖ OLIMPIADA

ŠIAURĖS ITALIJOJE, nedideliame miestelyj, Cortina vardu, Alpų Kalnuose, vyksta septintoji žieminė Olimpiada.

Suvyko ten sportininkai iš 32 šalių. Sakoma, iš viso esą arti tūkstančio sportininkų.

Na, ir jie tarp savęs rungsis, lenktyniuos, bandydami kits kitą nugalėti.

Aiškus daiktas, šitoje Olimpiadoje dalyvauja tik tų šalių jauni vyrai ir moterys, kurios turi sniego ir ledo žiemos metu. Nes tik šių šalių jaunimas yra įgudęs žiemiame sporte: sniege čiužinėti, ant skiis, ant ledo visokias "štukas" atlikti ir t. t.

Dalyvauja čia, aišku, ir mūsų, Amerikos sportininkai, dalyvauja Tarybų Sąjungos tautų sportininkai; dalyvauja kapitalistinių ir socialistinių šalių sportininkai.

Sakoma, ši žieminė Olimpiada yra didesnė, negu kada nors pirmiau įvykusi. Į ją yra atkreiptas ir didesnis pasaulio žmonių dėmesis, kadangi sekamą vasarą, rodosi, Australijoje, įvyks visapasaulinė Olimpiada, kur dalyvaus daug daugiau sportininkų.

Korespondentai, stebį šį į Alpų kalnuose tarptautinį sportininkų sąskridį, sako, kad jis prasidėjo labai gražioje nuotaikoje: vienos šalies sportininkai sveikina kitos šalies; žodžiu, vyksta draugiškos lenktynės.

Na, ir tai teikia didžiulį pavyzdį kaip gali sugyventi šalys viena su kita. Jeigu jų vaikai gražiai, smagiai lenktyniuoja, tai kodėl pačios šalys, valstybės negalėtų gražiai, draugiškai lenktyniuoti ekonomikoje, kultūroje, etc.? Kam grasinti karu? Kam eikvoti tiek daug turto ginklavimuisi?

Taip, sportininkai teikia mums didžiulį pavyzdį, kaip reikėtų, kad pasaulio šalys, valstybės tarpsavyje sugyventų.

BAISI FARMERIŲ PADĖTIS

TIE, KURIE turėjo progos (praėjusį ketvirtadienį) per televiziją stebėti Edward A. Murrow programą-vaizdus iš Amerikos farmerių gyvenimo, visi pripažins, jog mūsų šalies farmerių buitis yra labai baisi.

Tūkstančiai mažesnių farmerių išstumiami nuo savo farmų — bankrūtuoja. Jų žemę sugrobia stambieji farmeriai, dvarponiai, arba bankai. Visur farmeriai skundžiasi, kad per pastaruosius kokius dvejus metus jų pajamos darėsi vis mažesnės ir mažesnės.

Žodžiu, smulkesnių farmerių likimas yra baisus.

Kame priežastis?

Aiškus dalykas, farmeriai, su kuriais Murrow šnekėjosi, neapčiuopia tikrosios priežasties savo nelaimių. O tie, kurie būtų apčiuopę ir Mr. Murrow pasakę, tai pastarasis (arba jo bosai) tas nuomones būtų užgniaužę.

Kai kurie farmeriai kaltina, kad perdaug visko prigaminta: perdaug kviečių, perdaug kornų, perdaug kiaulių ir galvijų priauginta; esą, nėra galima kur perviršį iškišti, na, ir dėl to krizė.

Kai kurie sako: valdžia permažai farmeriams subsiduoja. Jei valdžia duotų farmeriams tiek, kiek duoda geležinkelių kompanijoms, kiek duoda laivų kompanijoms, tai viskas atrodytų geriausiai.

Dar kiti sako: darbininkai pergerai organizuoti, todėl, esą, farmerių gyvenimas vis blogėja.

Buvo ir tokių balsų, kurie sakė: jei taip bus, tai farmeriai pradėsią patys gerai organizuotis, o kai jie susiorganizuos, tuomet miestų gyventojams "bus bloga."

Mums rodosi, kad paskutinis "grūmojimas" kaip tik yra naiviausias. Mes manome, farmeriai — smulkieji farmeriai, — turėtų organizuotis į vieną galingą organizaciją. Organizuotis jiems reikia ne kaž kokiais kerštu sumetimais prieš miestų žmones, o dėl savo interesų apsaugojimo.

Tik pagalvokime, kas būtų, jei šiandien Amerikos darbo farmeriai turėtų savo keleto milijonų narių organizaciją, — kovingą, tikrai besirūpinančią farmerių reikalais organizaciją.

Tik pagalvokime, jei farmeriai susidėtų į bendrą frontą su darbininkais — darbo unijomis — ir išrinktų savo valdžią visos šalies plotme ir valstijinėmis plotmėmis! Kaip viskas ant syk pasitaisytų farmerių ir darbininkų naudai.

Farmeriai ir organizuoti darbininkai neturi jokių didelių prieštaraujančių nesusipratimų, apie kuriuos plepa išnaudotojų klasė. Vyriausias darbininkų ir farmerių, o taipgi profesionalų ir smulkių biznierių, priešas yra finansinis kapitalas, stambusis kapitalas. Prieš jį reikia kovoti, — kovoti bendrai, išvien!

Mes manome, jog tik tokiu būdu, tik bendra kova, tik bendrais veiksmais — darbininkų ir farmerių vieningais veiksmais — būtų galima aplaužyti ragus stambiajam kapitalui ir pagerinti buitį visiems darbo žmonėms.

Karo troškėjai nervuojasi

Po Ženevos konferencijos buvo dedama daug vilčių pasaulinės taikos palaikymui. Visų šalių liaudis nudžiugo, kiek nurimo ir lengviau atsikvėpė, žiūrėdama į skaistesnę ateitį, manydama, kad gal jai neteks suspirgėti atomų bombos ugnyje! Tačiau karo troškėjai vis nenurimsta. Imperialistams taikus sugyvenimas labai nemalonus! Jie apserga kraujo troškulio liga. Pasaulio tautų pavergėjai ir išnaudotojai labai jaudinasi, kad šimtmečius pavergtų tautų liaudis stojo į kovą už išsilaisvinimą iš pavergėjų sunkaus jungo.

Seniau tarp lietuvių buvo plačiai vartojamas priežodis: Jeigu žmogus vinį kaldamas į pirštą pataiko, tai velnias kaltas. Jeigu merga vaiko susilaukė, velnias kaltas. O šiais laikais pasaulinis imperializmas velnio vietoje pastatė Tarybų Sąjungą. Kada pavergtos arabų tautos Afrikoje kovoja prieš savo pavergėjus francūzus, tai vis kalta Tarybų Sąjunga. . . Kai imperialistų gundomas Izraelis užpuola ir žudo egiptiečius bei sirijiečius, tai vis kalta Tarybų Sąjunga. Karo troškėjai šūkauja, kad T. S. kelia pasaulyje didelę suirutę ir ardo tautų ramybę. Už tai T. S. turi būti nubausta, arba sunaikinta, nes kitaip pasauliniam imperializmui ramybės niekuomet nebus. Bet jiems čia iškyla baisus klausimas: Kaip tą didį ir galingą milžiną parblokšti? Nors mes ginkluoti nuo kojų iki galvos naujoviškais ginkląis, turime atomų ir vandenilio bombas, turim tūkstančius bombonešių, didžiausią karišką laivyną, o "raudonieji," tą visą žinodami, tik šypsosi ir nedreba iš baimės.

Dėl to, karo troškėjai patys pabūgo. Jie, plačiau pagalvoję apie savo galybę, įpuolė į desperaciją. Nepasitikėdami savo jėgomis, jie ieško sau draugų, daugiau talkininkų kapitalizmo šalių liekanose.

Diplomatai sušilę laksto nuo vienos valstybės sostinės į kitą, darydami visokius paktus, organizuodami vis didesnes karui jėgas, kad nors kiek dar ilgėliau palaikyti senąją turtingųjų klasės santvarką.

Tačiau laikai greit keičiasi. Galimas daiktas, kad imperialistų svajonės ir visos karišķos sutartys gali tapti bevertėmis, nereikšmingomis. Šiomis dienomis didelė naujiena žaibo greitumu nustelbė pasaulį: Tarybų Sąjungos mokslininkai išrado naujovišką šaunamąjį sviedinį, kuris gali skristi 1,500 mylių tolumo. Ši žinia kaip perkūno trenksmas supurtė visų šalių imperialistus, karo troškėjus. Jiems tas T. S. mokslininkų naujas ginklas uždavė naują galvosukį.

Anglijos premjeras Edenas jau dumia į Washingtoną, kad pasitarti su savo bosais apie gresiantį karo pavojų Izraelio su Egiptu. A. Edenas teigia, kad karas Artimuosiuose Rytuose gali prasidėti bent minutę, staigiai. O Bagdado paktas be J. A. V. esąs bevertis. Edenas verkšlendamas skundžiasi, kad Britanijos valstybės iždas arti prie bankrūto. Jiems ten labai pritrūko Amerikos dolerių, nes praeitais metais valst. iždas sumažėjo 180,000,000 dol.

Tadgi atrodo, kad Amerikos darbininkai ir toliau penės nutukusį savo burdingierių Joną Bulių šimtais milijonų dolerių iš savo sunkiai uždirbto uždarbio taksais.

O kas dėl Sovietų naujai išrasto galingo šovinio, mūsų senatorius M. Jackson, demokratas iš Wash., ramindamasis taip išsireiškė: Tarybų Sąjunga su savo galingu, toli šaunančiu sviediniu mūsų nepasieks. Bet ji galės už 1,500 mylių bombarduoti mūsų talkininkus ir sutaškyti visus militariškus įrengimus, kurių yra daug pristatyta "mūsų talkininkų" šalyse, arti Sovietų rubežiaus.

Pregresas

Skaitytojų Balsai

Jaunutis vis dar pats sau prieštarauja

Jaunutis tik dabar atsiminė parašyti (Laisvės num. 11) "Tiems, kurie traukiasi iš mūsų veikimo." Esą, paskutinėse pas mus atsibuvusiose konferencijose mūsų politinės "viršūnės" priėjo prie išvados, jog šiemet (?) Vokietijos Berlynas iššauks pasaulinį karą. Tačiau praeitą rudenį minimose konferencijose nebuvo klausimas veikimo ar neveikimo. Jaunutis prašovė šūvį į tą politinę "viršūnę." Buvo kalbama dėl padalinimo tam tikros pinigų sumos. Jaunutis labai norėjo nuginčyti, kad Laisvei netektų, bet jam nepasisekė. Jau nebepirmas sykis jis taip sau prieštarauja. Esą, Laisvės neišgelbėsi su šimtine ar daugiau. Ir dar ten savo ginčą beaiškindamas pasiūlė vienam daugiausia veikiančiam draugui š. ("politinei viršūnei") pasitraukt iš veikimo." Ne vienas konferencijos dalyvis šūktelėjo prieš tokį išsireiškimą. Tad kaipgi suderinti pasakymą: "O pabandyk paprašyti spaudai aukų, tai gausi išbarti"?

Kaip tik Jaunutis pats ir bara už tokius dalykus. Vienaip rašo, o kitaip elgiasi. Kaltina nebuvimą prakalbų, kur kalbėtojai nustatydavo gaires. Palyginimą daro, minėdamas Eugene Debso ir T. Mooney. Žinoma, kad tais laikais galėjo būti kalbėtojų maršrūtai ir politinės partijos nebuvo nulegalizuotos, kaip dabar. Ne vienas kitas, bet desėtkai ir desėtkai pirmaeilių darbininkų vadų šiandien kali. Amerika nebuvo mačiusi tokio poiitinio žiaurumo, kaip kad numarinimas Ethelės ir Juliaus Rosenbergų, dviejų mažų sūnelių tėvų.

Taigi Jaunutis turėtų žinoti, kad ne vien moksle, mašinerijoje padarytas progresas, bet ir reakcijoje. Ir aišku, kad kapitalistinėje santvarkoje reakcija nesiliaus; ji prieš savo galą dar labiau sužvėrės. Tai reikia suprasti ir žinoti, kaip orientuotis.

Konferencijos Dalyvis

Puajadė — antisemitas

Paryžius. — Spauda vis dažniau rašo, kad Pierre Puojade, tas buvęs krautuvininkas, kuris dabar vadovauja ultra-dešinei Francūzijos partijai, yra antisemitas. Jo grupės kandidatai priešrinkiminėje kampanijoje vartojo nemažai antisemitizmo, ypatingai prieš radikalų vadą Mendes-France.

Skylė sienoje

Naktis.

Už kalėjimo sienos pasigirdo duslus sargybinio riksmas:

— Stok! Stok!. . .

Trinktelėjo šūvis, kitas...

Kameroje mirtina tyla. Tik Pauliui Keturiui, kaž ko sugaišus palei lovą, belipant į viršutinį guolį, nusmukusi klumpė krisdama plumtelėjo ant grindų. Kai kurie politiniai kaliniai pakėlę galvas pasižvalgė, kuris čia trankosi, trukdydamas pirmąjį miegą.

Gretimuose žemutiniuose guoliuose Antanas Zaknys ir Petras Putna nežymiai pasižiūrėjo vienas į kitą. Juodu girdėjo sargybinio riksmą, šūvį už sienos ir žinojo kas atsitiko. Ramiai, kaip niekur nieko, jiedu laukė, kas bus toliau.

Antanas mintimis skaitė laiką. Galėjo būti praėję penkios ar šešios minutės, kai du draugai, vienas paskui kitą, įėję į kameros kampe lentomis atitvertą išvietę, iš tenai nebegrįžo. Truputį vėliau pranyko kiti du. Paskutiniais buvo du studentai, komjaunuoliai, vienas trumpažiūrių akių, dėvėjo storo stiklo akinius. Jau būdamas už sienos jis paprašė draugo:

— Palauk, palauk, akinius užsidėsiu. . .

To ir pakako, kad poste snaudžiantis sargybinis pajustų, kas netoli jo darosi.

Su triūkšmu į kamerą įsiveržė šautuvais ginkluotų sargybinių būrys. Pirmasis riktelėjo:

— Nesijudinti iš vietų!

Visi nuskubėję per kamerą sustojo prie galinės sienos. Susijaudinęs, su palydovais, skubiai įėjo sargybos viršininkas ir nuėjo prie išvietės. Atidaręs dureles į išvietę, jis nustero: sienoje juodavo skylė. Tokia skylė, pro kurią gali išlysti žmogus.

Greitai atvyko iššaukta politinė ir techninė policija. Prasidėjo skubus tos skylės apžiūrėjimas, fotografavimas, išgriautų plytų ir grūzdų ieškojimas.

Apklausinėjami politkaliniai, gynėsi: nežiną nieko. Antanas su Petru irgi nieko "nežinojo." Kaž koks kariškis, majoro laipsniu, lyg ir pateisindamas juos, išeidamas pasakė:

— Tie vaikinai, nežinojo ir nebėgo, todėl, kad nenorėjo bėgti.

Dalinai taip ir buvo. Mažai kas težinojo ruošiamą pabėgimą. Tik Antanas su Petru aktyviai tame suokalbyje dalyvavo. Būtinai reikėjo padėti išgelbėti du San Paulo Raikomo žymius veikėjus, kuriems grėsė ilgametis kalėjimas. Buvo susitarta: tiems draugams pasisekus išbėgti, jei kas panorės ir spės pasprukti, galėjo ta proga naudotis.

Antanas ir Petras nusprendė nebėgti. Žvalgyba juos sulaikė be jokių nusikaltimo įrodymų. Anksčiau ar vėliau, tikėjosi legaliu būdu iš šio kalėjimo išeiti. O pabėgant, būtų užtraukta politinės policijos nuožiūra kaip ant "pavojingų agitatorių." Nors buvo pavojus nukentėti represijas dėl suruošto pabėgimo, bet ryžtasi prie visko.

—:—

Grįžkime truputį atgal.

Tada sunkius laikus pergyveno San Paulyje pažangiųjų lietuvių judėjimas.

Netaip seniai vietos policija, dešiniųjų lietuvių skundais pasiremdama, išdraskė gražiai veikianti "Lietuvių Susivienijimą Brazilijoj." Uždarė jų laikraštį "Garsą." Daug gerų veikėjų areštavo, įkalino, ištrėmė.

Kai dalis veikėjų sukoncentravo savo veikimą prie slapto laikraščio, — "Darbininkų Žodžio," — leidimo, vėl ištiko smūgis. Išgamos išdaviko padedama policija suėmė daug draugų ir kol bus ištremti, kalino juos Atlanto salos Ilha Grande sunkiųjų darbų kalėjime.

Smūgis sekė smūgį.

Tuo laiku, vos įsisteigusią naują darbininkų organizaciją — "Lietuvių Artistinės ir Sportinės Kultūros Klubą," — tęsinį "garsiečių" veiklos, policija uždraudė. Naujomis žvalgybos aukomis tapo to klubo sekretorius A. Zaknys ir aktyvūs scenos meno mėgėjai: Petras Putna ir Paulas Keturis.

Liūdna ir pikta buvo, kad žvalgybai tarnaujanti lietuviški išdavikai nutaikė tokį momentą, kuomet "LASKK" darė paskutinius pasiruošimus didelio vakaro pastatymui. Jau buvo išnuomuota puiki salė miesto centre ir jau padaryta paskutinė "Marato" pjesės repeticija. Džiaugėsi vaidintojai nusisekusiu bandymu. Įspūdingiausia pjesės dalis buvo iškilmingas "Marsalietės" sudainavimas. Deja, neteko jos dainuoti publikai. Tą naktį, po repeticijų, svarbiausias roles turintieji draugai buvo žvalgybos suimti gatvėje.

Virš mėnesį laiko jie išsėdėjo garsioje "tardomųjų daboklėje" (Gabinete de investigacoes), ant Rua dos Gusmoes. Po to buvo perkelti į "Prezidio politico." Čia truputį pakenčiamiau buvo, palyginus su tardomųjų šaltais cementiniais urvais Gusmoes gatvėje.

Bet tas nelabai džiugino nei vieno suimtojo klubiečio. Prasidėjusi "paulistų" revoliucija prieš federalinę valdžią, galėjo užsitęsti nežinia kol. Laisvės pasiilgimas didėjo.

—:—

Trečias mėnuo slenka. Kameroje virš trisdešimt lovų ir visos užimtos, o pradžioje jie tik penkiese buvo. Čia atgabeno dar du lietuviu: komjaunuolį Petrą Ežiuką ir kitą.

Draugai nesėdi be užsiėmimo. Veda politinį lavinimasi. Egzistuoja politkalinių kolektyvas. Draugas Vicente O'Otierri, puikus organizatorius ir nuoširdus draugas, patikimiems iškėlė reikalą surasti pabėgimo galimybę.

Gimsta konkretus veikimo planas. Atsiranda kokių dešimties colių ilgio, paplokščias, geležgalis, atsarginių įrankių yra nulaužto blėkinio šaukšto kotelis. Išvietėje nuo ryto iki vakaro, kas nors darbuojasi: plauna baltinius arba "maudosi" po švirkštu. Ištiesti keli šniūreliai ir ant jų džiūsta skalbiniai. Tik vienas skalbinys, prie pat sienos, niekad "neišdžiūsta."

Tykesniais vakarais suruošiami, improvizuojami "spektakliai." Tuščios konservų blekinėlės pavirsta "muzikos instrumentais." Dainuojant ir minėtais instrumentais pritariant, kai kas tyčia stipriau trenkdamas koją, pašokdavo kokią "sambą" ar kitą kurį tautinį šokį.

Politkalinių linksmumo pagauti sargybiniai, už geležinių grotų durų, apsikabinę šautuvus žiopsodavo. Tuo tarpu išvietėje, kas nors geležgalių trupindavo sienos tarpuplyčius, užliedamas išvietės vandeniu, atsiradusius plyšius.

Jau išjudinta viena, kita plyta. Reikia jas išnešti, paslėpti. Tai ne atsiradęs žvyras, kurį galima vandeniu pašalinti. Nėra padėties be išeities. Išradingumo čia netrūko. Draugas Mašado, lyg nuo šalčio gindamasis, pradėjo dėvėti "pončių" (skraistę, padarytą iš antklodės), pamėgdžiodamas Rio Grande "gaučius." Jis dažnai eidavo išvietėn vilkėdamas tą "pončių." Grįždavo guolin, pagulėdavo, pasimuistydavo, lyg skaudamu pilvu.

Kartą prasidėjus "spektakliui," Paulas nežinodamas "negalavimo" priežasties, norėjo pašokdint praeinantį iš išvietės Mašado šis net išbalo, nes rankose po ponču, turėjo dvi plytas, tik pečiu stuktelėjęs išsisuko ir nukiūtino iki lovos.

Keičiantis sargyboms, būdavo suskaičiuojami į-

(Tąsa 4—tame puslap.)

Dėl L. Pruseiko raštų išleidimo

"Vilnyje" ir "Laisvėje" iškelta mintis, jog reikėtų išleisti Leono Prūseikos rinktinę publicistiką, įskaitant ir politinę polemiką. Tai puikus ir visapusiai remtinas sumanymas! Leonas Prūseika yra pirmaeilis žurnalistas, redaktorius ir agitatorius. Jo aštri plunksna be pasigailėjimo smaigė visokius veidmainius ir žmonių priešus bei naudotojus. Leonas Prūseika išgyveno šioj šaly suvirš 40 metų ir visą laiką išbuvo lietuvių kairiosios srovės pirmūnų eilėse, jai dirbo ir jai vadovavo. Jo darbas, tai pilna socialistinio-komunistinio judėjimo raida, jos istorija. Toksai raštų rinkinys nušviestų visą mūsų pažangiojo judėjimo etapą ir būtų keleriopai vertingesnis, negu keli tomai rimuoto trafareto!

Kad toksai darbas būtų ne padrikų straipsnių kompiliacija, būtinai reikia, kad patsai jo autorius sąžiningai jį suredaguotų, objektyviai apibendrintų ir istoriniai įrėmintų. O tai reiškia, kad reikėtų sudaryti Prūseikai tokias gyvenimo sąlygas, kad jisai galėtų kokius metus laiko atsidėti išimtinai tiktai tokio kūrinio ruošimui. Kitaip sakant, reikėtų jį paliuosuoti nuo laikraštinio darbo. Tai svarbu ypačiai todėl, jog, kaip mes žinome, L. Prūseikos sveikata šimetu yra stipriai pašlijusi, ir jisai kalbamojo darbo vien liuoslaikiu niekaip nepajėgtų atlikti.

Leonas Prūseika 1915 m. suorganizavo L. L. Draugiją. Jisai yra jos faktinuoju tėvu ir auklėtoju. Jeigu švęsdama savo keturiasdešimtmetinį jubiliejų LLD galėtų tokį darbą išleisti, tai tuomi ji pagerbtų ne tik jos įkūrėją L. Prūseiką ir pati save, bet kartu ir gražiai pasitarnautų visam pažangiajam darbininkų judėjimui!

A. Klevas

Žinios iš Lietuvos

KOMP. RAČIŪNUI PAGERBTI KONCERTAS VILNIUJE

VILNIUS. — Spalio 9 d. Vilniaus Valst. Filharmonijos salėje įvyko LTSR nusipelniusio meno veikėjo, kompozitoriaus Antano Račiūno autorinis koncertas, skirtas 50-osioms jo gimimo metinėms pažymėti.

Kompozitoriaus pasveikinti susirinko didelis visuomenės būrys. Minėjime-koncerte dalyvavo Resp. radijo simfoninis orkestras, diriguojamas A. Klenickio, Valst. filharmonijos choras, diriguojamas K. Kavecko, o taip pat Valst. akademinio operos ir baleto teatro solistai — E. Saulevičiūtė, K. Gutauskas ir J. Stasiūnas.

Įžanginį žodį apie A. Račiūno gyvenimo ir kūrybinį kelią tarė doc. J. Gaudrimas. Jubiliatą karštai sveikino daugelio respublikos visuomeninių, kūrybinių organizacijų atstovai. Buvo perskaitytos sveikinimo telegramos iš broliškų respublikų.

Pirmą kartą mūsų visuomenė išgirdo A. Račiūno siuitą simfoniniam orkestrui. Tai vienas iš paskutiniųjų kompozitoriaus kūrinių — su aiškiai nubrėžta programa, sudarytas iš keturių dalių (Daina, Iškyla, Šokis, Finalas). Šios siuitos "Šokis" domino klausytojus savo sutartinių, polifoninės technikos panaudojimu, finalas — lyrikos ir iškilmingumo sugretinimu. Didelį įspūdį klausytojams paliko "Daina" ir "Iškyla." Labai aiškią, suprantamą "Dainos" formą pabrėžia lyrinė, labai dainninga melodija, lyg ir įrėminusi visą pjesę. Jos spalvingumą dar paryškina instrumentų parinkimas (pradžioje melodija atlikta obojaus, o pabaigoje — smuiko, pritariant arfai). "Iškyla" puikiai perteikia gamtos paveikslus, miško vaizdus, iškylautojų džiaugsmingą žygiavimą — maršą. Šią siuitos dalį kompozitorius pagrindė lietuvių liaudies dainomis "Oi griežle, griežlele," "Vai tai dyvai," kurios tiesiogiai sutapo su vaizdinga kūrinio programa.

Koncerto II-ąją dalį pradėjo Valst. filharmonijos choras. Dvi originalios A. Račiūno dainos — "Mylimajam kaniui" ir "Palydėk takeliu" ryškiai atstovavo meistriškuosius kompozitoriaus kūrinius chorinėje muzikoje. Iš septynių choro atliktų lietuvių liaudies dainų klausytojų dėmesį patraukė "Per laukelį tyliai jojau," "Mala mano mergelė" ir kt.

Koncerto pabaigoje buvo atlikta pirmoji lietuvių tarybinė oratorija 3 solistams, mišriam chorui ir simfoniniam orkestrui "Tarybų Lietuva" (V. Reimerio žodžiai). Vilniečiams tai jau pažįstamas kūrinys, parodąs kompozitoriaus sugebėjimus chorinėje rašyboje, instrumentacijoje bei harmonijoje. Jos graži, turtinga melodika glaudžiai susijusi su kūrinio turiniu. Koncerto metu ryškiausią įspūdį paliko fugato—"Mes priespaudą turim sugriauti," našlaitės rauda, maršas — "Atjoja didvyrių pulkai" ir kiti oratorijos epizodai.

Karštais plojimais koncerto dalyviai palinkėjo kompozitoriui sėkmės tolesniame kūrybiniame darbe.

V. Krakauskaitė

Aukštas pieno primelžimas

KAPSUKAS.—Černiachovskio vardo žemės ūkio artelės gyvulių augintojai kovoja už tai, kad ir žiemą būtų išlaikytas aukštas gyvulių produktyvumas.

Gyvuliai žiemoja sočiai ir šiltai. Karvės šeriamos pagal racionus, kurie sudaryti atsižvelgiant į gyvulių svorį ir jų produktyvumą. Nuo pat pirmųjų tvartinio gyvulių laikymo dienų karvėms duodamas kiekis siloso. Šiaudai paskaninami, šutinami. Fermose griežtai laikomasi nustatytos darbotvarkės.

Nuo spalio 1 dienos iki lapkričio 15-osios iš kiekvienos karvės primelžta po 520 kilogramų pieno — 30 kilogramų daugiau, negu pernai per tą patį laikotarpį. Pastaruoju metu stambieji pašarai pradėti skaninti broga, gauta iš spirito varyklos. Karvių produktyvumas pradėjo dar labiau kilti.

Elta

Lietuvos Lietuvos Komunistinio Jaunimo Sąjungos IX suvažiavimas

Gruodžio 16 d. Lietuvos LKJS IX suvažiavime toliau vyko diskusijos dėl Lietuvos LKJS Centro Komiteto ir revizijos komisijos atskaitinių pranešimų.

Diskusijose pasisakė komjaunimo Šiaulių dviračių gamyklos komiteto sekretorius Račkauskas, Vilniaus 10-osios vidurinės mokyklos vyr. pionierių vadovė Stankevič, VLKJS CK biuro narys, "Komsomolskaja Pravda" laikraščio redaktorius Goriunovas, Lietuvos TSR Ministrų Tarybos Pirmininkas Gedvilas, Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Pirmininkas Paleckis, Lietuvos KP CK sekretorius Niunka ir kiti. Iš viso diskusijose dėl pranešimų pasisakė 27 delegatai.

Šiltai buvo sutikta Vilniaus pionierių delegacija, kuri pasveikino Lietuvos Lenino Komunistinės Jaunimo Sąjungos suvažiavimą respublikos sostinės jaunųjų leniniečių vardu.

Suvažiavimas priėmė plačią rezoliuciją.

Išrinkta nauja Lietuvos Centro Komiteto sudėtis.

Tuo suvažiavimas baigė savo darbą.

Elta

Verslinės kooperacijos artelės — tarptautinių parodų ir mugių dalyvės

VILNIUS. — Lietuvos Verslinės kooperacijos Centro Taryba suteikė Vilniaus verslinei artelei "Pašvaistė" ir Palangos artelei "Lietuvos gintaras" teisę dalyvauti 1956 metų tarptautinėse parodose ir mugėse.

Artelė "Pašvaistė" pasiųs į užsienį 48 dailiosios keramikos gaminius — 32 vazas ir 16 ąsočių, o "Lietuvos gintaras" — 160 gintaro išdirbinių, pagamintų lietuvių nacionaline tematika.

Minėtose artelėse jau pradėti paruošiamieji darbai šių dirbinių gamybai: ruošiama atitinkama žaliava, gaminami bandomieji pavyzdžiai.

J. Šakalys

Apsakymų knyga apie 1905 metus

VILNIUS. — Pažymint pirmosios Rusijos revoliucijos 50-ąsias metines, Valstybinė grožinės literatūros leidykla Maskvoje rusų kalba išleido apsakymų rinkinį "1905 metai." Respublikos knygynų prekyboje ši knyga jau pasirodė. Į rinkinį įdėti rusų, ukrainiečių, baltarusių ir kitų tarybinių tautų rašytojų apsakymai apie neužmirštamas 1905 metų revoliucijos dienas. Rinkinys prasideda Maksimo Gorkio "Daina apie audrošauklį." Knygoje randame Serafimavičiaus, Furmanovo, Telešovo, Kuprino, Skitaleco ir eilės kitų rusų rašytojų apsakymus. Skaitytojas čia susipažins su ukrainiečių literatūros klasiko Kociubinskio, baltarusių — J. Kolaso, esto Ed. Vildes, latvių — Birznieko-Upito, A. Upyčio kūriniais. Rinkinys užbaigiamas mūsų literatūros klasiko J. Biliūno alegorija "Laimės žiburys." Rinkinio pabaigoje pateiktos trumpos anotacijos apie autorius. Knyga išleista 150,000 egz. tiražu.

Ks.

Waukegon, Ill.

Dipukas J. Augaitis išvyko Tarybų Lietuvon

Sausio 16 d. iš Waukegano išvyko Lietuvon dipukas Juozas Augaitis. Iš Waukegano išvažiavo Chicagon, paėmė traukinį į New Yorką, o ten sėdo į laivą su kitais keleiviais sausio 20 d. ir dabar, rašant šiuos žodžius, veikiausiai, jau randasi kur tai Europoje ir ne po ilgo pasieks savąją gimtinę.

Kada jis gyveno Waukegane šiam korespondentui paskutiniais metais tekdavo su juo dažnai sueiti ir plačiai pasikalbėti. Jis noriai apipasakojo apie savo pergyventus vargus ir kokiu būdu atvyko Amerikon. Jo istorija sekama:

Gimęs ir užaugęs skurdžiaus valstiečio šeimoje, Butkelių kaime, Tauragės rajone. Pergyveno pirmąjį pasaulinį karą dar būdamas piemeniu, daug matė vargo. Įsikūrus smetoninei valdžiai taip pat reikėjo nemažai vargo panešti. Subrendęs į vyrą apsivedė ir susilaukė du sūnus ir dvi dukteris. Padidėjus šeimai skurdas dar daugiau padidėjo, tik 1940-ais metais, įsisteigus tarybinei valdžiai, palengvėjo jo ir visų darbo žmonių gyvenimas.

Tačiau, Augaitis neilgai tesidžiaugė naujuoju gyvenimu. Kilo Antrasis pasaulinis karas ir 1941-ais metais Hitleris su savo gaujomis užpuolė ant Lietuvos ir nusiaubė gilyn į Tarybų Sąjungą. Augaitis, kaip ir dauguma lietuvių, nespėjo pasitraukti į Rytus dėl staigaus užpuolimo ir teko pergyventi hitlerinį viešpatavimą iki karo pabaigos.

Šeimininkaudami Lietuvoje hitlerininkai išžudė tūkstančius žmonių. Dėl jų žiaurumo ir Augaičio žmona dikčiai nukentėjo ir mirė. Pats Augaitis, matydamas tą visą, nusprendė ką nors daryti. Susisiekė su partizanais ir vienu tarpu susirėmime nudaigojo keletą hitlerininkų. Vėliau tapo suimtas, bet nesant įrodymų, kad buvo vienas tų, kurie užmušė nacius, nesušaudė, o įmetė į kalėjimą. Pirmiausia sėdėjo Šiauliuose, paskui buvo perkeltas į Kauno kalėjimą, o 1943-iais metais išvežtas į vakarinę Vokietiją, į koncentracijos stovyklą, kurioje išbuvo iki karo pabaigos.

Sumušus hitlerininkus amerikiečių jėgos užėmė tą dalį Vokietijos, kurioje radosi toji koncentracijos stovykla. Stovykloje esantieji tapo išlaisvinti ir priskirti prie DP, perkelti į geresnes stovyklas ir rekrutuojami vežimui į skirtingas šalis. Toji procedūra truko iki 1949 metų. Nors Augaitis ir tuomet norėjo grįžti atgal Lietuvon, bet su jo norais niekas nesiskaitė ir su kitais tūkstančiais DP tapo atvežtas Amerikon.

Kadangi Augaitis Waukegane turėjo tetą, vienintelę giminę Amerikoj, jis buvo atvežtas pas ją. Čia būdamas, kaip Augaitis toliau pasakojo, visą laiką nerimavo, negalėjo prisitaikyti prie Amerikos gyvenimo. Buvo susiradęs namų prižiūrėtojo darbą (džėnitoriaus), bet vis galvojo apie grįžimą tėvynėn.

Kiti dipukai neskaitė jį savo žmogum, gal būt žinojo apie jo dalyvavimą partizanuose. Šalinosi jo, pašiepdavo, nes Augaitis nebuvo lankęs mokyklos, buvo paprastas valstietis-darbininkas...

Pastaruoju laiku pradėjo gauti laiškus nuo savųjų vaikų iš Lietuvos. Tas dar daugiau paakstino grįžimui ir apsimąstęs, kad čia jam nėra jokios ateities ir atitrūkęs nuo vaikų ir kitų likusių Lietuvoje giminių, nusprendė ieškoti būdų grįžimui. Sėda ir parašo laišką TSRS atstovybėn Washingtone, prašydamas pagalbos. Po kelių dienų gauna atsakymą, kad jo grįžimui nėra jokių kliūčių, ir pataria sutvarkyti dokumentus, gauti iš valdžios leidimą ir tt.

Tai buvo Augaičiui linksmiausia žinia. Nieko nedelsdamas sutvarko visus reikalus ir laukia pranešimo, kada galės važiuoti.

Apie jo išvažiavimą Lietuvon sužinojo kiti dipukai. Jis to ir neslėpė, net pasididžiuodamas pasakojo apie grįžimą Lietuvon. Pradžioje, dipukai gražiuoju atkalbinėjo nuo važiavimo, baugino Sibiru ir kitais baubais, bet pamatę, kad tas negelbsti, pradėjo grasinti sumušimu ir kitais trukdymais. Tačiau nedrįso to daryti.

Tokia tai suglaustoje formoje Augaičio istorija, kuris ne savo valia buvo atskirtas nuo savos šeimos ir atvežtas Amerikon.

Išvykdamas atsisveikino su savo neskaitlingais čia įgytais pažįstamais, taipgi ir korespondentu. Pasižadėjo parašyti apie savąją kelionę ir vėliau jau iš Lietuvos apie tenaitinį gyvenimą, kai pabuvos ir apsipažins. Išleistuvės buvo kuklios. Tik keli palinkėjo jam laimingos kelionės ir gerbūvingo gyvenimo savojoje gimtinėje.

Korespondentas

Lawrence, Mass.

Pacific Mill dar dirbo vilnonių skyriuje, bet dabar uždarė ir tą. Apie 150 darbininkų paleido ir patarė jiems ieškotis darbo kitur. Na, ir tai parodo, koks sunkus darbininko likimas: šiandien jis dirba, o rytoj nežino, ar galės dirbti ar ne, nes gal bosas pasakys, kad nėra darbo ir eik sau.

Daug darbininkų, išdirbusių vienoje dirbtuvėje po 20 metų ir daugiau, o kai sulaukia 50 metų, tai jiems ir pasako; darbo nėra, eikite laukan.

Nueini į nedarbo apdraudos raštinę arba į senatvės pensijų išmokėjimo raštinę, ten vėl tave kamantinėja ir net mieruoja, kiek tu sveri, etc.

Gal ne pro šalį bus paminėti Naujosios Anglijos apskričiams nepaprastą pikniką, kuris, tiesa, įvyks dar už kiek laiko, bet kadangi laikas labai greit bėga, tai nei neapsižiūrėsime, kaip birželio 17 d. ateis.

Pikniką turėkime galvoje ir visi ruoškimės jame būti; svarbiausia, žiūrėkime, kad būtume visi sveiki, kad ten galėtume būti.

—:—

L. U. Piliečių Klubas turėjo surengęs banketą **priėmimui naujo komiteto. Žmonių buvo nemaža. Visi gerai pabaliavojo. Buvo kongresmanas Lenn ir kt. Tai vis "Lietuvos laisvintojai."**

—:—

Vasario 11 d. įvyks šurumburum parengimas, kuriame dalyvaus ir svečių iš kitur. Moterys ir vyrai, rengkitės dalyvauti šiame šauniame parengime!

S. Penkauskas

SVARBIOS KNYGOS

Dabar Parduodamos Numažintomis Kainomis

Kas Skaito ir Rašo — **Duonos Neprašo**

Amerikos Demokratijos Steigėjai

Skaitykite ją! Susipažinkite su pagrindiniais įstatymais.

Joje rasite Jungtinių Valstijų Konstituciją su svarbiaisiais pataisymais. Atvaizdos žymiausių kovotojų už nepriklausomybę. Puslapių 320, kaina $2.00. DABAR TIK $1.50

Lietuvių Tautos Atbudimo Pionieriai

Trumpos biografijos žymiausių Lietuvos patriotų. Parašė Dr. A. Petrika, puslapių 320, kaina $1.50. DABAR TIK $1

Popiežiai ir Lietuvių Tauta

Tai rinkinys faktų, kuriuos privalo žinoti kiekvienas lietuvis. Parašė Prof. Pakarklis, puslapių 320, kaina $1.50. DABAR TIK $1.00.

Prisikėlusi Lietuva

Parašė Antanas Bimba, kai po karo aplankė Lietuvą. Čia rasite labai daug svarbių dalykų, kurie jums bus įdomūs. Puslapių 224, kaina $1.0. DABAR TIK 75c.

Žmogus ir Mašina

Puikus rinkinys faktų apie išradimus, su įdomiais paveikslais, sutaisė Dr. J. J. Kaškiaučius. Puslapių 240, kaina $1.50, DABAR TIK $1.00.

POEZIJA

Prošvaistės

Jono Kaškaičio—Dr. J. J. Kaškiaučiaus jaudinanti poezija ir trumpa autoriaus biografija. Susipažinkite su jo gyvenimu, mokslu ir literatūrine kūryba. 256 puslapių, **DABAR TIK 75c.**

Džiaugsmai ir Sielvartai

Parašė A. Dagilis. Rinkinys labai įspūdingų eilių, 136 puslapių, kaina tik $1.00

Usnynė

Teofiliaus Tilvyčio gražiausia kūryba, sielą žavėjanti poema, puslapių 160, kaina $1.50, DABAR TIK 75c.

Pavasario Godos

Stasio Jasilionio gražiausių eilių rinkinys, puslapių 256, kaina $1.00, DABAR TIK 75c.

APYSAKOS

Kelias į Laimę

Tik skaitydamas ją sužinosi kaip įspudinga, kai nekartą giliai atsidusdamas nubrauksi ašaras nuo savo blakstienų. Parašė Rojus Mizara, puslapių 368, kaina $1.50, DABAR TIK $1.00.

Ūkanos

Jauno lietuvio pastangos atsiekti profesijos, ekonominiai trūkumai, aštrus šeimyninis gyvenimas, politinės intrigos ir įvairios kitos bėdos ir vargai. Parašė Mikas Rasodas, pusl. 342, kaina $1.50, DABAR TIK $1.00

ŠLIUPTARNIAI

Amerikos lietuvių tautinio ir kultūrinio atgimimo laikų istorinis romanas. Parašė **Algirdas Margeris.** Knyga 652 puslapių. Kaina $5.00: **Dabar tik $4.00.**

KNYGOS APIE SVEIKATĄ

Sveikatos Šaltinis

Daug naudingų patarimų apie sveikatą, nurodymai kaip gelbėtis pavojingais kokioms paprastoms ligoms, kaip jas pažinti ir būdai jų prašalinimui. Parašė Dr. J. J. Kaškiaučius, pusl. 352. Kaina $2.50 (nėra nuolaidos)

Kaip Būti Jaunam Net ir Senatvėje

Patarimai senyviems žmonėms kaip užsilaikyti, kuomi maitintis, kad būti sveiku ir gyventi ilgą amžių. Parašė Dr. J. J. Kaškiaučius, puslapių 62, kaina 50c (nėra nuolaidos)

Pirmoji Pagalba Ligoje ir Nelaimėje

Nurodymai kaip gelbėti susižeidus, apslobus, staigiai viduriais apsirgus nėsant galimybės greit gauti daktaro pagelbos. Paduodama daug receptų. Parašė Dr. J. J. Kaškiaučius, pusl. 128, kaina $1.00, DABAR TIK 60c.

LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS

Kiekvieno kultūringo lietuvio namų knygyne turi būti šis žodynas. Rašyboje ar gyvo žodžio kalboje jame rasite patikrinimą. Tai yra mokytojas jūsų namuose. **KAINA $5.50.**

Visos aukščiau suminėtos knygos gaunamos Laisvės knygyne. Kartu su užsakymais prašome prisiųsti ir pinigus.

Gaunamos Laisvės Knygyne

110-12 Atlantic Ave. — **Richmond Hill, N. Y.**

Ligoninėje

Tai buvo "Brewers Cyst," amerikoniškai kalbant. Lietuviškai tai prasmei žodžio nežinau. Tai būtų lyg navikas, augulys, kuris lengvai gali pavirsti į vėžį; plečiasi, auga, veržia gyslas ir nervus.

Jis man augo ant kairės kojos pakinkio. Iš pat pradžių buvo bandoma išgydyti medikamentais. Vėliau pasirodė, kad be chirurgijos peilio nebus galima apseiti.

1956 metų sausio 3 d., pagal daktaro patarimą, važiuoju ligoninėn, kuri randasi New Yorke ant 68-os gatvės, netoli East River. Tai milžiniškas pastatas, užimantis du kvadratiniu bloku, 24-ių aukštų pastatas. Kiekviename aukšte sutalpinama 56 ligoniai ir, jeigu skubus reikalas, gali operuoti 10 ligonių kartu tame pačiame aukšte. Prie kiekvienos operacijos reikia 3-jų gydytojų; reiškia, 33 daktarai reikalingi vienu kartu. Kiek iš viso ši ligoninė gali sutalpinti? Ar me didžiausia ligoninė visoj nalstijoj? Neteko sužinoti.

Įėjus vidun, raštininkė apylė mane visokeriopais klausimais. "Kur gimei?" Kada gimei?" ir tt.

Po visų ceremonijų įveda į 11-ą aukštą, pusiau privatišką kambarį, kur viso labo tik 4-ios lovos. Neužilgio vienas iš ligonių, kelis žodžius pasakęs, lyg ir nutilo. Mano žmona sako: Čia tas tai vokietis. Neužilgio kitas ligonis ką tai sumurmėjo. Maniškė sako: Šis tai biskį durnas. Paskui pastarasis klausia vokiečio, kokia šiandien diena. Tas atsako: Klausk savo daktaro.

Tą pačią dieną, apie 6-ą valandą vakaro, prasidėjo generalinė egzaminacija. Tyrinėjo pulsą, temperatūrą, kraujo spaudimą, širdies veikimą, analizavo akis, ausis, nosį, kvėpavimą, ir tt. Aš neiškenčiau ir sakau daktarui: Gal jums reikės išgręžti skylę mano pakaušyje, išimt dalį smegenų. Ne, atsakė, iki to dar nedaėjai.

Prisiartino operavimo valanda. Aiškinu daktarams, kad nemigdytų manęs su vaistais. Atsako: Mes turime stebuklingų vaistų: leisime tau tiesiog į kraują. Jokio blogumo nejausi; tau atrodys, lyg degtinę gertum.

Jei šitaip, tai migdykite mane kuo greičiausiai, atsakiau.

Vos spėjau suskaityti, kad išgėriau penkis šnapsus, kai momentališkai tapau bejausmis. Po dviejų valandų ir pusės pabudau lyg iš gilaus hipnotiško miego. Kitan kambarin nuvežtas, skaitau didelėm raidėm parašyta "Recovery Room." Trys nurses kas penkios minutės tyrinėjo temperatūrą, pulso mušimą ir kraujo spaudimą.

Neužilgio vėl buvau tame pačiame kambaryje; radau savo žmoną laukiant manęs. Ji prabilo: "What kept you so long?"

Ant rytojaus, apie 4-ą valandą popiet, ir vėl atlanko mane žmona. Su dideliu entuziazmu pasigyriau, kad skausmo mažai jaučiau ir jau vaikščioju po biskį.

Na, ką gi, ji sako, tu dar tik 23 valandos kai operuotas ir jau bandai eiti? Prieš ligą buvai nekoks gudruolis, o dabar, dujų prigėręs, visiškai tapai bepročiu. Teisinuosi, kad, pagal daktaro patarimą taip dariau.

Po išbuvimo ligoninėje dešimt dienų, dar gal reikės apie tiek laiko išbūti namie. Manau, pasveiksiu.

Mitrius

Brooklyno trafiko teisme trys auto vairuotojai pasiųsti "trumpam laikui" kalėjiman už girtumą. Dar turės sumokėti po $100 pabaudos, o jei nepasimokės, gaus dar po 30 dienų kalėjimo.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Numarino kėdėje

John Francis Roche, 28 m., sausio 27 d. tapo numarintas elektros kėdėje už nužudymą 4 asmenų.

Einantį mirtin jį palydėjo katalikų kapelionas Thomas J. Donovan, kalbėdamas poterius. Pirmąjį prasikaltimą jis buvo papildęs 1953 metais ir nuteistas 1954 m., bet numarinimą atidėjo 5 kartus, nors jis to neprašė.

Kviečiame dalyvauti LDS 13 kp. bankete

Šiuo metu LDS 13-a kuopa smarkiai ruošiasi prie savo metinio banketo, kuris įvyks šeštadienio vakare, vasario 18-ą d., Liberty Auditorijoje, Richmond Hill, N. Y.

Geriausios mūsų kuopos gaspadinės pagamins skaniausius valgius. Kaip per eilę metų šios kuopos banketai buvo geriausiai paruošti ir visi svečiai skaniausiai pavaišinti, taip ir šiame bankete visko turėsime pakankamai.

Šiais metais nusitarta banketo biletus padaryti po $2.-50. Tai palyginamai nebrangi įžanga. Banketas prasidės lygiai 7 val. vakare.

Tad kviečiame visus ir visas šiame bankete dalyvauti.

Kuopos sekretorius ligoninėje

\Nesmagu, kad mūsų kuopos sekretorius randasi ligoninėje, sunkiai serga. Tad visi kuopos nariai turi žinoti, kad pas juos šiuo metu niekas į namus nesilankys duoklių kolektuoti. Jie turi ateiti į susirinkimą ir ten pasimokėti savo duokles.

Sekamas susirinkimas įvyks ketvirtadienį, vasario 2, Liberty Auditorijoje, Richmond Hillyj. Pradžia 7:30 val. vakare. Visi malonėkite dalyvauti.

Būtų gerai, kad kuopiečiai aplankytų savo sekretorių ligoninėje. Jis randasi Mt. Sinai ligoninėje, ant 5-os Ave ir 100 St., Manhattane. Galima lankyti antradienių ir ketvirtadienių vakarais nuo 6-os val., sekmadieniais nuo 2 val.

Valdyba

Kitas lėktuvas nukrito Long Islande

Privatinis firmos viršininkams skraidyti vartojamas lėktuvas nukrito į krūmus netoli Smithtown, L. I. Užsimušė 3 asmenys, visi dirbę Swift-flite Aircraft Corp. pilotais. Lėktuvas buvo išbandomas pirm viršininkų jin sėdimo su nauju pilotu.

Kariškiems, kompaniškiems ir privatiškiems lėktuvams vis po daugiau skraidant ir dažniau krintant, salos gyventojai nerimauja. O juk daugiuma tik ir išsikėlė iš didmiesčio į tolimą užmiestį, kad rastų ramesnį, saugesnį gyvenimą.

Lazda neapsimokėjo

Prisiklausęs kai kurių teisėjų ir kitų politikierių kalbų apie reikalą vaikus mokyti lazdomis, vienas mokytojas 133-ioje mokykloje Harleme taip sudavęs mokiniui, kad kaktoje prakirto apie pusės colio žaizdą.

Už ką? Sakoma, kad stumdydamiesi berniukai užmynė mokytojui ant kojos. Gavusysis smūgį yra 5-oje klasėje.

Tėvams apsiskundus mokyklos vedėjai, tą mokytoją atstatė iš darbo.

Kunigo Melisho priešai nusprendė atidėti kreipimąsi teisman.

McCarthy tylesnis, pasenęs ir praradęs ankstyvesnę energiją

Praeitos savaitės pabaigoje New Yorkas turėjo, taip sakant, svečią — senatorių McCarthy. Bet tai buvo kitoks McCarthy, negu atvykdavo keleri metai atgal — jis atrodė žymiai pasenęs, labiau nutukęs, balsas žemesnis, judesiai lėtesni — vienu žodžiu —McCarthy, kuriam sparnai žymiai apkarpyti.

Jis atvyko liudyti Folley Square teisme prieš tūlą Hughes, laikraštininką, kuris vienu metu sukinėjosi aplink McCarthy ir paskui bandė susidėti su liberalais kaip anti makartistinis ekspertas — už gerą piniginį atlyginimą.

Vienaip ar kitaip, McCarthy atvyko ir atsisėdo toje pačioje teismo salėje, kur kadaise griausmingai vedė kitų apklausinėjimus. Dabar nei trečdalio laikraštininkų nebuvo, kad jį stebėti, nei televizijos aparatų, kad kiekvieną jo judesį rekorduoti.

Tik vėliau jis per kokias penkias minutes turėjo progos pakalbėti per televiziją— ir panaudojo tą laiką savo gero sėbro Knowlando garsinimui. Knowlandas būtų neblogas prezidentinis kandidatas, sakė Joe, kuris treji metai atgal pats buvo pilnas vilčių būti Amerikos prezidentu kada nors.

Dabar tos viltys užgeso. Neskustas riebus McCarthy'o veidas dabar nejudrus, kaklas lyg susitraukęs, dar labiau įgrimzdęs į pečius, balse girdisi galutino nusivylimo tonas. Ne, tai ne tas pats Joe—ir Amerikos žmonės jo nesigaili.

B.

Stokuoja mokytojų,— bet jie nemokytojauja

Kad New Yorke, gal daugiau negu kuriame nors kitame didmiestyje mūsų šalyje, labai stokuoja mokytojų, visi žino. Bet tuo tarpu tūkstančiai mokytojų, kurie samdomi mokyklų, nemokytojauja!

Mokytojų unija iškėlė sekamus faktus:

Daugelis mokytojų, pabaigę pilnus kursus ir prisirengę mokytojauti, atranda, kad jiems vieta paskirta ne klasėse, o raštinėse. Kiekvienoje didesnėje mokykloje yra keli mokytojai, kurie su mokiniais nieko bendro neturi, kurie praleidžia visą laiką raštinėse prie darbo, kurį galėtų atlikti bile kuris raštininkas, neturintis mokytojo laipsnio.

Kodėl taip? Ogi, Apšvietos taryba (Board of Education) nedasigalvojo, kad gali samdyti raštininkus, ne mokytojus...

Mokytojų unija reikalauja, kad tokiai nesąmonei būtų padarytas galas.

Nepardavinės žurnalų

Nuo dabar ant stendų Grand Central, Penn Station, La Guardija ir kitų stočių patalpose negalima bus pirkti tokių žurnalų kaip Life, Time, Reader's Digest, Popular Science. Mat, tų stočių kioskai priklauso prie Union News Company, kuri savo ruožtu priklauso prie American News Company, kuri nori būti visų žurnalų skleidimo monopolija, o minimieji žurnalai turi kontraktus su kitomis kompanijomis...

Vienaip ar kitaip — dėl vidujinių kompanijų ginčų žmonės negalės stotyse pirktis visos eilės priprastų žurnalų.

Nutarė naujus projektus

New Yorko Biudžeto taryba užgyrė planus dviem gyvenamų namų projektams ir 1 mokyklos statybai Brooklyne. Tačiau ne viską statys tuojau.

Bushwick Houses, artĩ pirmojo projekto Williamsburge, žada pradėti statyti kada nors bėgiu dvejų metų. Ten bus 261 butas. Rendos numatyta nuo $9 iki $12 už kambarį per mėnesį.

Greta numatoma statyti Hylan Houses projektą, 210 apartmentų, kuriems rendos jau bus po apie $21 už kambarį.

Policistų organizacijos vadas Carton sako, kad policijos viršininkas vely pirmiau pakeltų esamiesiems policistams algas, o tik vėliau rūpintųsi apie štabo padidinimą.

Edison darbininkai gavo algos priedą

Didžiojo New Yorko srityje dirbantieji tai kompanijai apie 23,000 darbininkų išsiderėjo po 25 centus valandinio priedo. Dalis eis tiesioginiai algoms, kiti įvairiems fondams.

Skylė sienoje

(Tąsa iš pirmo pusl.)

kalintieji. Budresnieji sargybų viršininkai patys dalyvavo toje "ceremonijoje." Kad kartais kuris smalsesnis viršininkas neužsimanytų įeiti išvietėn, ten tuo metu, kuris nors draugas, ties pat durimis paleidęs švirkštą ir išsirengęs iki juosmens, muilindavo skalbinius. Viršininkas grįždavo nieko neįtardamas.

O pasiruošusių bėgimui draugų pagalvės sukietėjo — jau kuris laikas jie miega ant plytinių pagalvių, sapnuodami apie laisvę...

Artėjo sprendžiamas momentas. Skylė plėtėsi iki reikiamo dydžio. Laimei, pasitaikė ties ta vieta pora minkštų plytų. Bet buvo prieita prie gerai degtų ir stipriai įcementuotų plytų. Kas daryti? Nejaugi žlugs visos pastangos? Intensyviai dirbo šešiese. Žinoma, ne kartu. Draugai braziliečiai jau bandė dvejiese išjudinti paskutinę plytą. Nepasisekė. Laikas apskaičiuotas. Šiandien nepasisekus, rytoj gal būt pervėlu.

Sklinda "sambos" melodija, barškučiams pritariant. Antanas "nesilinksmina," — jau trečiu kartu jis išvietėje, lyg negaluodamas. "Netyčiomis" įeina Petras. Tiedu lietuviški bernai, pačiuose metuose ir sveikatoje, pasiryžo išbandyti brazilišką mūro stiprumą. Antanas įsikabino į kyšančią plytą ir įsispyrė sienon; Petras, lyg toje pasakoje, raunant ropę, apkabino Antaną ir pradėjo sutartinai plėšti. Nesiduoda. Abu geriau prisitaikė, padidino jėgą ir iš trečio sykio vos neapvirto ragožiais. Plyta atitrūko. To ir tereikėjo. Tik ji kliudė draugams pasiekti laisvę.

Tada, kai tykią naktį palei kalėjimo sieną nuaidėjo sargybinio šūvis, išbėgę pirmieji draugai jau buvo toli.

A. Sparnelis

(Iš "Darbo")

Telefono taksai

New Yorko Valstijos seimeliui įteikti biliai, kurie reikalauja, kad Seimelis įsakytų telefono kompanijai nerinkti taksų iš tų miestų, kurie telefono neaptaksavo.

Firma dabar taksus surenka iš visų, bet išmokėti tereikia tik kai kuriems. Tuo būdu ji susižeria sau milijonus dolerių ekstra pelno, sako biliaus įteikėjai Zaretskis ir Rozetti.

Reikalaus padidinti mažiausią algą

Krautuvių ir sandėlių darbininkų unija mobilizuoja delegaciją į Washingtoną. Reikalaus Kongreso, kad įstatymiškai įsakytų minimum mokestį.

Unijos prezidentas Greenberg sako, kad delegacijos siuntimą derins su tuo laiku, kai Washingtone pradės tą klausimą svarstyti. Numato, kad tai įvyks kovo mėn.

Unija, kurios centras ir didelis procentas narių randasi Didžiojo New Yorko srityje, pernai labai energingai veikė Washingtone ir namie. Visų unijų bendromis pastangomis buvo laimėtas pakėlimas minimumo nuo 75 c. iki $1 už valandą.

Šioje Kongreso sesijoje veiks už pakėlimą iki $1.25. Gretimai to veiks už praplėtimą įstatymiško minimumo į naujas darbo sritis.

Unija nurodo, jkad J. V. apie 20 milijonų darbininkų dar tebėra neužtikrinti jokio minimum. Tarpe tų randasi keli milijonai dirbančiųjų krautuvėse. Darbininkai tikisi, kad šiemet, prezidentinių rinkimų metais, galima daug ko atsiekti, tik reikia stipriau padirbėti.

New Yorke du jaunuoliai tapo pašauti sėdint prie baro užkandinėje. Sužeistieji tikrina jauno šovėjo nepažinę, sakosi jokiai gaujai nepriklausančiais.

Pranešimas

BROOKLYN, N. Y.

Amerikos Lietuvių Piliečių Kliubo susirinkimas įvyks penktadienį, vasario (Feb.) 3 d., pradžia 8 val. vakare, Kliubo salėje, 280 Union Ave,. Brooklyn, N. Y. Visi nariai atsilankykite. Komitetas. (20-22)

SO. BOSTON, MASS.
Svarbus Pranešimas Liaudies Grupės Dainininkams

Visi Liaudies Grupės dainininkai malonėkite susirinkti vasario (February) 3 d., kaip 8 val. vakare, 318 W. Broadway, So. Bostone. Apart dainų mes turėsime apkalbėti ateinančio pavasario meno šventę, kuri įvyks gegužės 12-13. Dalyvaukite visi ir laiku. J. Gustaitis (20-21)

RICHMOND HILL, N. Y.

LDS 13 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks ketvirtadienį, vasario 2, Liberty Auditorijoje. Pradžia 7:30 val. vakare. Visi nariai kviečiami dalyvauti. Ypač svarbu dalyvauti tiems, kuriems reikia duokles pasimokėti. Kadangi fin. sekr. K. Jankaitis serga ir randasi ligoninėje, tai nariai kitaip negalės duoklių pasimokėti, kaip tik susirinkime. Taipgi turėsime aptarti savo kuopos banketo reikalus. Banketas įvyks vasario 18 d., Liberty Auditorijoje.

Valdyba.

(19-21)

iš Lietuvos

Tarybinė lietuvių literatūra Kinijoje

VILNIUS. — Lietuvių tarybinė literatūra susilaukia vis didesnio populiarumo liaudies demokratinėje Kinijoje. Neperseniai ten atskira brošiūra išleista rašytojo A. Venclovos paskaita apie lietuvių literatūrą. Pernai buvo išleista H. Korsakienės apysaka jaunimui "Klasės garbė," kuri kiniečių skaitytojų tarpe susilaukė pasisekimo. Neperseniai pasirodė naujas H. Korsakienės apysakos leidimas trigubai padidintu tiražu (65,000 egz.), dailiai iliustruotas.

Stambiausiame respublikos cukraus fabrike

KURŠĖNAI. — Pavenčių cukraus fabriko kolektyvas garbingai vykdo socialistinius įsipareigojimus. Dabar čia kasdien išleidžiama produkcijos 250—300 centnerių daugiau, negu pernai buvo išleidžiama per dieną. Gabalinio ir išfasuoto pokeliuose cukraus išleidimo planas sistematingai viršijamas.

Spektakliai rajonų darbo žmonėms

KLAIPĖDA. — Klaipėdos dramos teatras rengia išvykas į įvairias respublikos vietas. Šiemet teatro aktoriai aplankė visą eilę respublikos rajonų, kur parodė naujuosius savo pastatymus. Šiomis dienomis teatro kolektyvas su Moljero komedija "Tartiufas" aplankė Rietavą ir Kretingą;

Ateinantį sekmadienį numatoma išvykti į Sedą su K. Sajos 5-ių veiksmų komedija "Lažybos."

J. Jokubaitis

Išnuomojimai

Pilnai įrengtas kambarys su privilegija pasigaminti valgį. Vyrui ar moteriškei. Arti 4th Ave. subvės ir 5th Ave. buso. Kreipkitės pas: Virginia Pross, 176—33rd St., Apt. 7, So. Brooklyn. Tel. SOuth 8-6529. (19-23)

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
Geral Patyręs Barberis

HELP WANTED—FEMALE

Namų darbininkė. Guolis vietoje, nuosavas kambarys, nėra virimo, nėra vaikų; privatiški namai Eastern Long Islande, arti vandens. Mokanti kalbėti angliškai. Kreipkitės: Busby Metals, Inc., 203 E. 18th St., N. Y. C., paprastom dienom nuo 8 v. r. iki 3:30 v. dieną. AL. 4-8887. (20-23)

Namų darbininkė-virėja. Patyrusi. Paliudijimai. Moderniniai namai. Turime ir kitus darbininkus. Nuosavas kambarys ir vonia. Visi įtaisymai. Mylinti vaikus. Puiki alga., GR. 2-5918.

(18-20)

HELP WANTED MALE

Sailmakers (Buorių darytojai), prie stalo. Patyrę prie virvių suvėrimo.

LARSEN
50 Warren St., N. Y.
BA. 7-1771.

(19-21)

BUSINESS OPPORTUNITIES

Grosernė-Delicatessen. Alus, daržovės, cold cuts. $850—950 į savaitę. 6 rūmai užpakalyje. Dvi virtuvės. Renda $50 į mėnesį už krautuvę ir rūmus. $5,000—$3,000 primokėti.

479 Central Ave., B'klyn
GL. 6-5858

(18-20)

Sudegė auto nelaimėje

Ant Pulaski Skyway susidūrus dviem mašinoms vienos vairuotojas Walter E. Palmer, 50 m., mirtinai sudegė. Kitos vairuotojas tik biskį apsidaužė.

Aviacijos sekretorius atsisakė likviduoti Mitchell oro bazę Long Islande, kaip prašė aplinkiniai gyventojai. Žmonės sako, kad tos bazės buvimas ten pavojingas, jau įvyko daug nelaimių. Bet aviacijos pareigūnai sako, kad nieko negalima padaryti, bazė turi likti, nes ji "būtina Amerikos apsigynimui."

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

Medaus Pagelba Šalčiuose

Slogų pergalėjimui ir apsisaugojimui nuo slogų yra naudinga gerti arbatą su medumi. Arbata su medumi atšildo kūną, o skystimas bendrai yra naudingas kūno valymui.

Laisvės įstaigoje galite gauti garsiojo bitininko Končiaus medaus. Šviesus, liepų žiedų medus. Turime sucukrėjusio ir skysto tos pačios rūšies.

Kvorta $1.25, Pusė Galiono $2.50

Kitur nesiunčiame. Tik užėję galite gauti

ĮSIGYKITE LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNĄ

Nors kartą susilaukėme savo kalboje žodyną. Išleistas Lietuvoje. Didelė knyga, stipriais apdarais. Tai naudingiausias dalykas turėti savo namuose, ypač tiems, kurie rašo spaudai ir kitais reikalais.

Kaina $5.50. Persiuntimą Apmokame
Prašome kartu su užsakymu prisiųsti ir pinigus

Gaunamas Laisvės Knygyne, 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.